

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 28 mars 2007
Utskriftsvänlig pdf-fil

Det är ont om riktigt bra allmänna introduktioner till idrottslärar- och idrottsvetenskaplig utbildning. På svenska finns ingen alls, på engelska finns många men få bra. Och det är uppenbart varför det är på det viset; det är nämligen ganska svårt att producera en introduktion till ett så pass omfattande område som ger tillräcklig information såväl på bredden som på djupet och samtidigt är möjlig att använda. Detta kan Karin Redelius konstatera efter att ha läst ett av standardverken på området, Daryl Siedentops *Introduction to Physical Education, Fitness and Sports* (McGraw Hill) som nu föreligger i en sjätte reviderad och aktualiserad upplaga (den första utkom 1990). Siedentop tar ett heltäckande grepp över idrottsfältet, och han har uppenbarligen kompetensen att göra det, menar Redelius, även om man saknar djupgående problematiseringar i vissa avsnitt. Men hon kan också konstatera att boken vidlås av en i sammanhanget klassisk svaghet – amerikaniseringen.

Introduktion till idrottsfältet

Karin Redelius

Gymnastik- och idrottshögskolan, Stockholm

Daryl Siedentop

Introduction to Physical Education, Fitness, and Sport: Sixth Edition

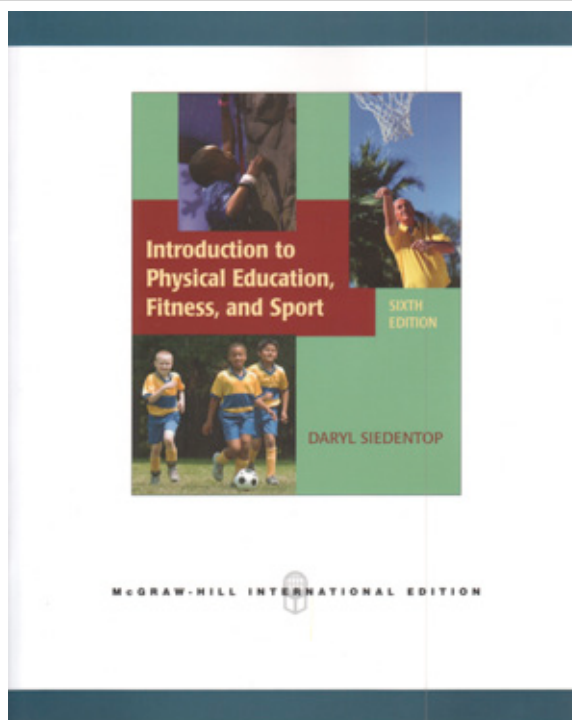
427 sidor, hft., ill.

Dubuque, IA: McGraw Hill 2006

ISBN10: 0-07-110748-7

ISBN13: 978-0-07-1107488

Den bok som denna recension ska handla om är en mycket omfattande introduktion på närmare 430 sidor och den spänner i princip över hela det idrottsliga området. Introduktioner tenderar i mitt tycke ibland att innehålla allt och inget. Vad jag menar är att författaren i sin iver att ge en bred introducerande beskrivning av ett område, ibland har en benägenhet att greppa över för mycket och därmed blir boken alltför generell och översiktlig, vilket får till följd att en oinvigd läsare sällan blir så mycket klokare. Den typen av introduktioner verkar ibland kräva en viss förkunskap inom ett område för att fylla sitt syfte – man skulle alltså kunna säga att man behöver en viss introduktion för att få ut något av introduktioner? Måhända är det ett hårt omdöme att ge – att så kallade introduktioner ibland innehåller allt och inget – för det är naturligtvis en svår uppgift att skriva en introducerande text som ger ny kunskap och förståelse utan att vara alltför detaljrik eller för analytisk. För att läsaren ska få en överblick måste en viss fördjupning och detaljbeskrivning göras, utan att detaljerna och analyserna för den skull tar överhanden för då är det inte längre en introduktion, och det är förstås en knepig balansgång och grannliga uppgift. Många gånger ger introduktioner dock ett visst mått av kunskap om ett stort område – och det är inte att förringa att få lära sig lite om mycket! Hur har då Daryl Siedentop, erkänd akademiker och mångårig skribent inom det idrottsvetenskapliga området och numera professor emeritus vid Ohio State University, lyckats med sin introduktion?

Låt mig först konstatera att boken absolut fyller en funktion – inte minst därför att man lär sig en hel del om så många olika områden. Områdena ja, dessa är ”Physical Education, Fitness och Sport” och de låter sig inte översättas så lätt. Physical Education handlar i boken om skolans idrottsundervisning men Siedentorp konstaterar själv att begreppet inte har någon tydlig definition, och att det lika gärna skulle kunna handla om idrott utanför skolan. Begreppet fitness har inte någon bra motsvarighet i vårt språk utan används väl snarare i sin engelska form i Sverige idag. I boken handlar fitness främst om olika former av fysisk aktivitet som är kopplade till en hälsosam livsstil. Sport däremot, som också ingår i bokens titel, känns enklare även om vi på svenska oftare använder idrottstermen än sporttermen. Boken är mycket ambitiöst upplagd, vilket bland annat det redan omnämnda sidantalet vittnar om. Som läsare är det lätt att imponeras av den breda kunskap som en och samma författare har om det idrottsvetenskapliga fältet. Under läsningen får jag påminna mig om att boken inte är skriven av grupp författare och att det inte är en antologi. Samtidigt blir texten möjligen något ensidig ibland, vilket är en naturlig följd av att boken är ett verk av en och samma man som behandlar de mest skilda områden – om än inom samma ”genre”.

Boken är inte bara ambitiös i sin omfattning, den är också pedagogiskt upplagd. Strukturen är läsarvänlig på så sätt att det till varje kapitel finns ett antal lärandemål, eller syften, uppsatta i punktform och kapitlen avslutas med en sammanfattning, även den i punktform. Slutligen finns i anslutning till varje kapitel också ett antal diskussionsfrågor som avrundar det hela. Sammantaget gör detta att boken lämpar sig väl som kurslitteratur på grundnivå på idrottsvetenskapliga utbildningar. Att den spänner över nästan hela det idrottsvetenskapliga fältet gör att den också är användbar på de mest skilda idrottsutbildningar.

Det övergripande syftet med boken är att ge läsaren nya perspektiv och en möjlighet att pröva sina egna uppfattningar mot dem som framförs i boken. Syftet är vidare att peka på de olika karriärvägar och karriärmöjligheter som finns inom de olika områdena, till exempel som tränare, coach, ”fitness expert”, idrottslärare, idrottsfysiolog eller biomekaniker (bio mechanist). I förordet uppmuntrar Daryl Siedentop läsaren att förhålla sig kritisk till idrott, fitness och till skolämnet idrott och hälsa och att uppmärksamma och konfrontera de problem som finns inom de olika områdena, liksom till att väga alternativa lösningar på dessa problem mot varandra och att respektera det faktum att det nästan alltid finns olika ståndpunkter i en fråga.

Boken är den sjätte upplagan i sitt slag. En snabbkoll via Google ger vid handen att den första upplagan kom ut 1990 och att nya versioner därefter producerats ungefär vart tredje år. Den nyfikne kan ju undra vad som skiljer denna version från de fem föregående, och de tillägg som gjorts rör enligt författaren främst:

- Ny information om fetma och övervikt
- Problem förknippade med steroidanvändning bland unga idrottare
- Förändringar i strategier runt fysisk aktivitet för att uppnå folkhälsopolitiska mål
- Förändrade synsätt på vad som konstituerar fitnessbegreppet och hur det är relaterat till en hälsosam livsstil

Ovanstående punkter kan vara värda att nämna eftersom de speglar de frågor och problemområden som författaren finner särskilt aktuella i dagsläget.

Bokens består av fem olika delar. Den första handlar om att öka förståelsen för den kontext som omgärdar de olika aktivitetskulturer som tas upp i boken (alltså idrott och hälsa, fitness och sport). Författaren pekar på det dilemma som uppstått mellan å ena sidan det faktum att det numera finns större möjligheter för alla att vara fysiskt aktiva hela livet och å andra sidan den ökande ohälsan i befolkningen. Här görs även en historisk tillbakablick för att beskriva framväxten av de olika aktivitetskulturer. De olika filosofier och ideologier som har varit förhärskande vid olika historiska tidpunkter beskrivs också.

I del två, tre och fyra går författaren mer in på respektive område och beskriver centrala begrepp relaterade till vart och ett av dem, yrken knutna till områdena samt aktuella problem och frågor som rör idrott och hälsa, fitness och sport. Varje del följer samma ordning. Den invigde läsaren känner igen sig. Den problembild som exempelvis målas upp för det område som behandlar sport- eller idrottsområdet rör (alltför) tidig start (föreningsdebut skulle vi säga i Sverige), överbelastningsskador, tidig specialisering, dåligt utbildade tränare, avgångsproblem, ojämlika villkor beroende på socioekonomisk status, samt överdriven resultatfokusering. Bokens femte och sista del handlar om utvecklingen av en infrastruktur som lockar till fysisk aktivitet och en hälsosam livsstil i ett livslångt perspektiv. Avslutningsvis gör Siedentop en genomgång av de akademiska discipliner inom samhällsvetenskapen, idrottsociologi, idrottspsykologi och idrottspedagogik, där särskilt intresse riktas mot de idrottsliga områdena.

Bokens styrkor och fördelar har jag redan kommenterat: den breda ansatsen, omfattningen och det pedagogiska upplägget. Hur är det då med nackdelarna? Personligen skulle jag nog ha föredragit en något smalare ansats till

förmån för en viss fördjupning. Som redan nämnts manar Siedentop sina läsare till att vara kritiskt granskande och ifrågasätta givna sanningar, men han förmår inte riktigt att föregå med gott exempel. Flera områden skulle behöva problematiseras. Nu ska det sägas att bristen på fördjupning delvis vägs upp av de diskussionsfrågor som ges i slutet av varje kapitel. Frågorna är bra och de ger läsaren möjlighet till att reflektera, fundera vidare och till att läsa mellan raderna. Författaren visar genom sina frågor att han är mer medveten om och insatt i problembilden än vad som alltid framgår i texten.

En nackdel som jag ser det, är emellertid att introduktionen utger sig för att vara internationell, åtminstone andas det inte om något annat i förordet, men den är i högsta grad nationell – det är (nord)amerikanska förhållanden som belyses. Den övergripande historiska tillbakablickken handlar till exempel om hur idrott började organiseras på amerikanska college. En hel del som tas upp är förstås globala eller åtminstone västerländska fenomen men han går också in på en hel del inhemska spörsmål som rör idrottspolitiska åtgärder på federala och statliga nivåer som främst rör det amerikanska samhället. Siedentop är noga med att ge en kort historisk bakgrund till alla de olika företeelser som behandlas, men då är det alltid den amerikanska samhällsutvecklingen som får bilda fond – och det blir i grunden lite tröttsamt för en icke-amerikansk läsare. I vissa fall kan de inhemska beskrivningarna dock leda till att man blir mer uppmärksam på hur förhållandena ser ut hos oss. På det hela taget har Daryl Siedentop emellertid lyckats väl med introduktionen. Jag kommer säkert att återvända till boken då och då, inte minst för att använda den som ”uppslagsbok”.

© Karin Redelius 2007

Köp boken från Bokus.se

Kjøp boken fra Akademika.no

Køb bogen fra Samfundslitteratur.dk